

**ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Margity Fridovej a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej v právnej veci žalobcu: **M.**, **P.**, zast. **J.**, advokátom, **M.**, proti žalovanému: **I.**, bytom **V.**, zast. **M.**, advokátom, **Š.**, o zaplatenie 5 131 428 Sk s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 20 Cb 57/1998–168 zo dňa 13. januára 2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 20 Cb 57/1998–168 zo dňa 13. januára 2006 mení tak, že žalobu **z a m i e t a**.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu trovy konania v sume 288 117 Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd, ako súd prvého stupňa, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi na istine 5 131 428 Sk, úroky vo výške 2 260 360,20 Sk, poplatky vo výške 200 Sk a trovy konania 434 638 Sk na účet právneho zástupcu, všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca (pôvodne S.) sa v predmetnom konaní domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny

vo výške 5 131 428 Sk, úrokov vo výške 2 260 360,20 Sk a poplatkov vo výške 200 Sk ako plnenia z úverových zmlúv č. Y. zo dňa 17.1.1992 a č. X. zo dňa 9.12.1991. Poukázal na to, že pôvodný veriteľ na základe predmetných úverových zmlúv poskytol žalovanému ako podnikateľovi dva úvery na nákup obchodného tovaru vo výške po 5 000 000 Sk, pričom žalovaný z úverov vyčerpal 4 271 308 Sk a 4 999 620 Sk a doposiaľ uhradil iba 2 028 000 Sk a 2 112 000 Sk, napriek jeho záväzku uhradiť úver zo dňa 9.12.1991 do 31.11.1992 a úver zo dňa 17.1.1992 do 16.11.1992. Pokiaľ aj žalovaný dňa 1.12.1993 uzavrel zmluvu o postúpení pohľadávky (?) s obchodnou spoločnosťou Č., na základe ktorej malo dôjsť k prevzatiu dlhu žalovaného touto spoločnosťou, má za to, že vzhľadom na nedostatok súhlasu veriteľa s prevzatím dlhu týmto právnym úkonom, mohlo dôjsť iba k pristúpeniu k záväzku podľa § 534 Obč. zák. Žalovaný sa na pojednávanie napriek včasnemu doručeniu predvolania nedostavil a k predmetu sporu sa ani písomne nevyjadril, preto súd podľa § 101 ods. 2 OSP konal v jeho neprítomnosti a rozhodol na základe žalobcom predložených dokladov. Súd sa oboznámil s obsahom spisu, najmä úverovými zmluvami č. X. zo dňa 9.12.1991 a č. Y. zo dňa 17.1.1992 s dodatkom, aktualizáciou úverov k 16.9.1998, zmluvou o postúpení pohľadávok uzavretou medzi S. a S. zo dňa 22.12.1999, zmluvou o postúpení pohľadávok uzavretou medzi S. a M. zo dňa 23.1.2004 a zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 1.12.1993 uzavretou medzi žalovaným a Č., ktorú vzhľadom na neexistenciu pohľadávky žalovaného (žalovaný ako dlžník mal voči žalobcovi záväzok a nie pohľadávku) posudzoval ako zmätočný a podľa § 37 ods. 1 Obč. zák. absolútne neplatný právny úkon.

Na základe vykonaného dokazovania, dospel súd k záveru o platnom vzniku úverových zmlúv a aktívnej legitímácii žalobcu v konaní vyplývajúcej z postúpenia pohľadávok pôvodným veriteľom žalovaného. Nakoľko žalovaný nepredložil súdu žiadne dôkazy o výške jeho plnení a žiadnym spôsobom nespochybnil tvrdenia žalobcu v tomto smere, nemal súd pochybnosti o dôvodnosti v konaní uplatnenej výšky pohľadávky, a preto ju žalobcovi podľa § 497 a nasl. Obch. zák. v celom rozsahu priznal. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie. Uvádza, že krajský súd v predmetnej veci konal s ním ako s účastníkom konania napriek tomu, že pohľadávky,

ktoré mal pôvodný žalobca voči nemu ako fyzickej osobe – podnikateľovi, prešli zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 1.12.1993 na spoločnosť Č., P., čím sa táto stala dlžníkom namiesto neho. Je síce pravdou, že predmetnou zmluvou došlo v skutočnosti k prevzatiu dlhu, no je nesporné, že s poukazom na § 266 Obch. zák. a subsidiárne na § 35 Obč. zák., prejav vôle vyjadrený uvedenou zmluvou, t. j. prevzatie dlhu spoločnosťou Č., bol účastníkom známy a vtedajší veriteľ s prevzatím dlhu súhlasil, a to jednak a následne konkludentným konaním tým, že predmetné pohľadávky vyplývajúce z úverov ďalej viedol ako pohľadávky voči novému dlžníkovi – spoločnosti Č. Ďalším listinným dôkazom preukazujúcim tvrdenie žalovaného o tom, že dlh prevzala spoločnosť

Č., že žalobca o tom bol uzrozumený, a že s prevzatím dlhu súhlasil je, že po vyhlásení konkurzu na spoločnosť Č. si prihláškou konkurznej pohľadávky z 18.7.1994 predmetné pohľadávky z úverov uplatnil ako pohľadávky voči tejto spoločnosti. Pôvodný veriteľ po prevzatí dlhu prijímal platby na splátky istiny a úrokov už od nového dlžníka. Tvrdenie súdu o absolútnej neplatnosti právneho úkonu preto považuje za neopodstatnený a nesprávny, pretože prejav vôle bol vyjadrený v zrozumiteľnej forme, tak pre zmluvné strany, ako aj pre veriteľa, ktorý sa podľa tohto prejavu aj správal a konal. Ďalšou skutočnosťou, ktorú súd prvého stupňa nedostatočne preskúmal a nezohľadnil je procesná podmienka – litispendencia vo vzťahu k vymáhaným pohľadávkam. Prihláškou konkurznej pohľadávky zo dňa 18.7.1994 si veriteľ – žalobca už prv uplatnil predmetné pohľadávky vyplývajúce z úverových zmlúv v konkurznom konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3K 157/93 voči spoločnosti Č. Tie isté pohľadávky si žalobca uplatňuje v návrhu v tomto konaní, pričom uvedené konkurzné konanie doposiaľ nebolo ukončené.

Vytýka súdu ďalej viac procesných väd v priebehu konania pred súdom prvého stupňa. Uvádza, že žalovanému bola odňatá možnosť na spravodlivý súdny proces. Žalovaný sa prejednaniu veci nebránil o čom svedčí aj to, že prišiel na ostatné pojednávanie, ale v inom termíne, pretože takýto mu bol oznámený jeho konzultantom. Oneskorenie zdôvodňuje aj meškaním z dopravných dôvodov a zdôrazňuje, že v celom konaní nebol vypočutý a súd takto aj rozhodol, hoci dokazovanie sa má vykonávať na pojednávaní. Je teda toho názoru, že bola porušená aj zásada priamosti a ústnosti.

Chcel predložiť súdu dôkazy, ktoré z toho dôvodu predložil na odvolacom pojednávaní, a to najmä doklad o zaplatení úveru. Nakoľko sa ním nezavinených dôvodov nemohol zúčastniť ústnych pojednávaní, nemohol vzniesť námietku premlčania vymáhaných pohľadávok. Úver vedený pod č. Y. bol splatný po prolongácii jednorázovo 16.11.1992 a úver č. X. bol splatný jednorázovo 31.11.1992 a návrh na začatie konania bol veriteľom podaný dňa 25.9.1998, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej doby. Vznáša preto námietku premlčania uplatnených nárokov. Namieta aj priznanú výšku trov konania. Žalobca nežiadal zaplatenie súdneho poplatku, súd mu tento súdny poplatok napriek tomu priznal. Žiada preto, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že vzhľadom na absenciu súhlasu veriteľa S. so zmluvou o prevzatí dlhu zo dňa 1.12.1993 uzavretou medzi žalovaným a spoločnosťou Č., T. má za to, že uvedená zmluva o prevzatí dlhuje kumulatívnou intercesiou, teda pristúpením k záväzku v zmysle § 534 Obč. zák. a žalobca ju považuje za dohodu uzatvorenú medzi dlžníkom R., I., IČO: X. a novým dlžníkom spoločnosťou Č., T., IČO: X., pričom nový dlžník je zaviazaný len popri doterajšom dlžníkovi. Veriteľ má potom priame právo požadovať plnenie len od pôvodného dlžníka. Naopak pristupujúci dlžník má voči dlžníkovi, s ktorým sa dohodol, že splní jeho záväzok, povinnosť poskytovať plnenie jeho veriteľovi. Tvrdenie žalovaného, že nebola dodržaná procesná podmienka litispendencie považuje za neopodstatnené, nakoľko prihlásenie pohľadávky z predmetných úverových zmlúv do konkurzného konania sp. zn. 3K 157/93 na majetok úpadcu spoločnosť Č., právny predchodca v právach veriteľa uskutočnil v súvislosti s uvedeným pristúpením k záväzku zo strany úpadcu podľa § 534 Obč. zák.

K námietke premlčania pohľadávky žalobcu uplatnenej v predmetnom konaní uviedol, že splatnosť pohľadávky vyplývajúcej z úverovej zmluvy č. Y. nastala 16.11.1992 a pohľadávky vyplývajúcej z úverovej zmluvy č. X. dňa 31.11.1992. Pohľadávka z titulu oboch poskytnutých úverov bola uplatnená právnym predchodcom v právach veriteľa v konkurznom konaní sp. zn. 3 K 157/93 na majetok spoločnosti Č., T. konkurznou prihláškou zo dňa 18.7.1994. Poukazuje na to, že žalovaný I. je konateľom tejto spoločnosti a predmetná pohľadávka bola prihlásená do konkurzného konania v súvislosti

s pristúpením k záväzku zo strany úpadcu podľa § 534 Obč. zák. Žalobca má za to, že prihlásením pohľadávky do konkurzného konania bola splnená podmienka § 402 Obč. zák., podľa ktorého premlčacia doba prestáva plynúť, keď veriteľ za účelom uspokojenia alebo určenia svojho práva urobí akýkoľvek právny úkon, ktorý považuje podľa predpisu upravujúceho súdne konanie za jeho začatie alebo za uplatnenie práva v už začatom konaní. Žalovaný až do doručenia napadnutého rozsudku nenamietal premlčanie uvedenej pohľadávky, a preto žalobca má za to, že pohľadávka uplatnená žalobcom v tomto konaní voči žalovanému nie je premlčaná a žalobca ju považuje za účelovú a právne irelevantnú. Keďže žalovaný neuplatnil skutočnosti a dôkazy uvádzané v odvolaní, vrátane vznesenej námietky premlčania pohľadávky pred súdom prvého stupňa a súčasne nie je splnená ani jedna z podmienok uvedených v písm. a/ až d/ § 205a ods. 1 OSP, nemožno skutočnosti a dôkazy uvádzané žalovaným v odvolaní, vrátane vznesenej námietky premlčania pohľadávky, považovať za odvolací dôvod.

Žalobca nesúhlasí s tvrdením žalovaného, že sa nemohol zúčastniť nariadeného pojednávania. Žalovaný sa na posledné pojednávanie nedostavil bez akéhokoľvek ospravedlnenia. V tejto súvislosti žalobca dal do pozornosti odvolaciemu súdu, že predmetné súdne konanie bolo vedené na krajskom súde od 25.9.1998. Žalovanému nebola odňatá možnosť vyjadriť sa k návrhu, bol s ním riadne oboznámený. Napriek tomu sa žalovaný až do vydania napadnutého rozsudku, t. j. počas viac ako 7 rokov trvania tohto súdneho konania, k skutočnostiam v žalobnom návrhu nijakým spôsobom vecne nevyjadril, vytyčených pojednávani sa pravidelne nezúčastňoval, čím spôsoboval zbytočné preťahy v konaní. Žalovaný nárok počas celého prvostupňového konania nijako nespochybnil. Žalobca má za to, že žalovaným uvádzané skutočnosti a dôkazy v jeho odvolaní, vrátane vznesenej námietky premlčania sú účelové a právne irelevantné a s poukazom na ust. § 205a ods. 1 OSP nie sú odvolacím dôvodom, nakoľko tieto mal možnosť uplatniť už v prvostupňovom konaní a z vlastnej viny ich neuplatnil. Čo sa týka žalovaným predloženého potvrdenia je toho názoru, že ide len o zaplatenie splátky, pretože výpisy, ktorými disponuje žalobca toto nepotvrdzujú. Pokiaľ ide o námietku žalovaného ohľadne toho, že žalobca nežiadal v rámci trov zaplatenie súdneho poplatku, poukazuje na obsah návrhu, kde je to uvedené. Žiada, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), prejednal vec podľa § 212 ods. 1 OSP. Prihliadol k dokladom predloženým žalovaným v priebehu odvolacieho konania, najmä k účtovnému dokladu o vyplatení úveru č. Y., vyhotoveného S. zo dňa 27.3.1992, prihliadol aj k prednesom účastníkov na odvolacom pojednávaní, ako aj na vznesenú námietku premlčania žalovaným. Dospel k záveru, že odvolanie žalovaného bolo dôvodné. Po doplnení dokazovania bol skutkový stav vo veci zistený tak, že bolo možné o veci rozhodnúť. Preto podľa § 220 OSP odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobu zamietol z týchto dôvodov:

Na základe uzatvorenej úverovej zmluvy č. X. zo dňa 9.12.1991 právny predchodca žalobcu poskytol žalovanému úver na nákup obchodného tovaru vo výške 5 000 000 Sk. Úver sa mal zaplatiť jednorázovo, a to 31.11.1992. Na základe úverovej zmluvy č. Y. zo dňa 17.1.1991 bol žalovanému poskytnutý ďalší úver, tiež na nákup obchodného tovaru v sume 5 000 000 Sk, ktorý sa mal splatiť jednorázovo s dobou splatnosti do 31.3.1992. Dodatkom k úverovej zmluve č. Y. sa účastníci zmluvy dohodli na zmene úverovej zmluvy v časti III. bod 1. splácanie úveru s tým, že posledná čiastka úhrady úveru sa zrealizuje do 16.11.1992. Zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 1.12.1993, uzavretej medzi žalovaným a spoločnosťou Č., P., táto spoločnosť prevzala dlh žalovaného voči žalobcovi vyplývajúci z uvedených úverových zmlúv. Žalobca vzhľadom na skutočnosť, že veriteľ neudelil k prevzatiu dlhu súhlas, považoval prevzatie dlhu s poukazom na ust. § 531 ods. 1 Obč. zák. za neplatné s tým, že takáto zmluva zakladá právny pomer len medzi dlžníkom a treťou osobou, ktorý však neovplyvňuje právny pomer medzi veriteľom a dlžníkom. Žiadal zaviazať žalovaného k povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 5 131 428 Sk na istine, 2 260 360,20 Sk na úrokoch, poplatok vo výške 200 Sk a náhradu trov konania. Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi na istine 5 131 428 Sk, úroky vo výške 2 260 360,20 Sk, poplatky vo výške 200 Sk a na trovách konania 434 638 Sk na účet jeho právneho zástupcu. Rozhodol tak s odôvodnením, že nakoľko žalovaný nepredložil súdu žiadne dôkazy o výške jeho plnení a žiadnym spôsobom nespochybnil tvrdenia žalobcu v tomto smere, nemal súd pochybnosti o dôvodnosti v konaní uplatnenej výšky pohľadávky, a preto ju žalobcovi podľa § 497 a nasl. Obch. zák. v celom rozsahu

priznal. Zmluvu o postúpení pohľadávky zo dňa 1.12.1993 vzhľadom na neexistenciu pohľadávky žalovaného (žalovaný ako dlžník mal voči žalobcovi záväzok a nie pohľadávku) posudzoval ako zmätočný a podľa § 37 ods. 1 Obč. zák. absolútne neplatný právny úkon.

Z dokazovania, vykonaného v priebehu odvolacieho konania, tiež vyplynulo, že žalovaný podľa účtovného dokladu č. Y., vystaveného S. zo dňa 27.3.1992, vyplatil úver poskytnutý na základe úverovej zmluvy č. Y..

Odvolací súd po zopakovaní a doplnení dokazovania napadnutý rozsudok podľa § 220 OSP zmenil a žalobu zamietol, pričom prihliadol na žalovaným vznesenú námietku premlčania. Námietku premlčania uplatneného nároku vzniesol žalovaný v podanom odvolaní, žalobca sa k nej písomne vyjadril. Vzhľadom na splatnosť úverových zmlúv a čas podania žaloby, je námietka dôvodná. Úver poskytnutý z úverovej zmluvy č. X. bol splatný jednorázovo 31.11.1992 a úver poskytnutý z úverovej zmluvy č. Y. bol splatný po prolongácii jednorázovo 16.11.1992. Návrh na začatie konania bol žalobcom podaný na súd 25.9.1998, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej doby. Pohľadávka žalobcu uplatnená v konkurznom konaní voči úpadcovi Č. nemá vplyv na plynutie premlčacej lehoty vo vzťahu k žalovanému. Odvolací súd sa nezaoberal ďalšími dôkazmi o splatení dlhu, zohľadnil pritom, že žalovaný svoju neúčast' na pojednávaní dňa 21.10.2005 písomne ospravedlnil, čo súd akceptoval, keď pojednávanie odročil a vec znovu predvolal. Tohto pojednávania sa účastník nezúčastnil bez vlastnej viny, podľa obsahu spisu nebol poučený podľa § 120 ods. 4 OSP, platí tu preto ust. § 205a ods. 1 písm. d/ OSP. Pripustil preto námietku premlčania.

S prihliadnutím na uvedené dôvody, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol.

Pretože odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa, s odkazom na § 224 ods. 2 OSP, rozhodol aj o trovách konania na súde prvého stupňa. V konaní pred súdom prvého stupňa však žalovanému žiadne trovy konania nevznikli, preto mu neboli priznané.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 OSP a úspešnému žalovanému priznal ich náhradu. Trovy odvolacieho konania pozostávajú

zo zaplateného súdneho poplatku za odvolanie v sume 205 257 Sk a trov právneho zastúpenia za poskytnuté právne služby advokátom za 3 úkony po 23 050 Sk (prevzatie a príprava, porada s klientom dňa 29.2.2008 a účasť na pojednávaní dňa 4.3.2008) + DPH 19 %, t. j. 82 290 Sk a 3 x režijný paušál po 190 Sk, t. j. 570 Sk, spolu vo výške 288 117 Sk (§ 10 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. b/, § 16 ods. 3, § 18 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z. z.).

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 4. marca 2008

JUDr. Margita F r i d o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: